

POLICIJOS INFORMACIJA: nusikaltimai, beglobiai vaikai, avarijos

Rajono policijos komisaras Stasys MELIŪNAS:

- Per 8 šių metų mėnesius registruota 410 nusikaltimų. Pernai per atitinkamą laikotarpį jų buvo 472. Šiomet daugiau nusikaltimų išaiškinta - 56 proc., pernai - 54,6 proc. Nepilnamečiai padarė 49, anksčiau teisti asmenys - 51, neblaivūs - 58 nusikaltimus. Rajone viešose vietose padarytas 21 nusikaltimas, Rokiškyje - 11. Kriminalinėje statistikoje didžioji dalis nusikaltimų - vagystės (80,5 proc.). Iš viso per 8 mėnesius registruotos 268 vagystės. Beveik dvigubai padaugėjo vagysčių iš butų - nuo 33 pernai iki 62 šiomet. Nuo 8 iki 18 padaugėjo gyvulių vagysčių, nuo 5 iki 10 - automobilių. Daugiausia nusikaltimų padaryta Rokiškio mieste - 169, atitinkamai Obelių ir Rokiškio kaimiškojoje seniūnijose - 46 ir 45. Nusikaltėliai padarė nuostolių už 1 mln. 249 tūkst. litų.

Šiomet iš policijos komisariato išėjo 12 žmonių. Skaudžiausia, kad su kolektyvu atsisveikino 5 patyrę specialistai. Jie išėjo į pensiją. Kiti išvažiavo mokytis, tretį pasirinko kitus komisariatų. Tiesa, iš Policijos akademijos sulaukėme 6 vaikinų, dviejų - bakalaurų. Bet jie valdininkais dirbti dar negali.

Šiomet nubausta 12 pareigūnų, daugiausia - dėl blogai atliktų pareigų. Man tapus vadovu teko bausti du pareigūnus.

Šį mėnesį bus paskirtas kriminalinės policijos komisaras inspektorius. Jau anksčiau esu minėjęs, kad šias pareigas

užims mūsų kolektyvo narys. O štai savivaldybių policijos komisarui inspektoriumi buvo pasiūlytas tarnybinis butas, tačiau jis jo atsisakė, kasdien tebevažinėja iš Kupiškio ir atgal. Tai prielaida galvoti, jog jis čia - laikinas asmuo.

Savivaldybių policijos bendravimo su visuomene grupės inspektorė Roma ŠAKALIENĖ:

- Rugsjūtį buvo išspręstas vieno Rokiškio miesto apylinkės inspektoriaus klausimas. Dabar dalį Pramonės gatvės, Aukštaičių kvartalo ir ežero pusės gyventojus aptarnauja jaunesnysis inspektorius Vidas Baltrūnas, anksčiau dirbęs vyr. policininku. Per rugsjūtį savivaldybių policija surašė 210 protokolų. Daugiausia - už girtą pasirodymą viešojoje vietoje. Blaivykloje per mėnesį pabuvojo 133 žmonės, iš jų 8 moterys. Beje, trys - ne iš mūsų rajono. Beveik visi į blaivyklą pristatyti iš viešų vietų ir tik keli - iš butų. Pakliuvo ir keli vairuotojai. Į socialinės reabilitacijos įstaigą išsiųsta 17 girtuoklių, keturiems rengiami dokumentai. Turint galvoje, kiek žmonių išsiunčiam į SPRĮ, mūsų rajonas šalyje užima antrąją vietą.

Neseniai prasidėjo prevencinė priemonė "Beglobis '98". Tokios priemonės dar nėra buvusios. Jos tikslas - išaiškinti mokyklų nelankančius, elgetaujančius ir valkataujančius vaikus, taip pat tėvus, kurie savo atžalų neleidžia į mokyklas. Mes šiuo metu realios problemos neturim, tačiau manom, kad tokių vaikų at-

siras. Obelių seniūnijoje po rugsėjo 1 - osios buvo pasirodžiusi moteris su trim vaikučiais. Ji mūsų rajone neregistruota. Tiesa, dabar ji iš mūsų krašto išvyko.

Rengiami apylinkės ir nepilnamečių reikalų inspektorių instrukcijų pakeitimai. Manau, kad statuso pakeitimas inspektorius labiau suartins su eilinais žmonėmis.

Kelių policijos inspektorius Rimgaudas ŠLIKAS:

- Džiugu, kad rugsjūtį nebuvo nė vienas žmogus. Pernai mirtis keliuose ištiko 4 žmones. Per mėnesį registruotos 27 avarijos, iš jų 8 įskaitinės. Sužeista 11 žmonių. Išaiškinti 232 pažeidėjai. Prie vairo sulaikyti 54 neblaivūs piliečiai, iš jų vienas įvykdė įskaitinę avariją. 1997 metais per 8 mėnesius įvyko 182 avarijos (šiomet 231), įkaitinių 57 (63), žuvo 11 (5) žmonių, sužeista 55 (80), išaiškinta pažeidėjų 1849 (2160), neblaivių sulaikyta 233 (352). Per šiuos 8 mėnesius nubausta vairuotojų 643245 Lt suma, išieškota baudų 578401 Lt. 37 kartus bauda pakeista administraciniu areštu. Vairuotojai už 5 tūkst. Lt baudą, motyvuodami, kad neturi jokio turto, "sėdi" 30 parų arešto. Aišku, jų motyvą patikrina antstoliai. Jei tai pasitvirtina, teismas skiria arešto, kaip sakoma, su visu išlaikymu - valgiu, pataline ir t.t.

Daugiausia avarijų įvyksta penktadieniais ir šeštadieniais nuo 12 iki 15 val.

Vygandas Pranskūnas

IŠ SUVESTINIŲ

Rugsėjo 14 - 17 d. policijos pareigūnai nubaudė 23 neblaivius piliečius, pasirodžiusius viešose vietose, 1 - už nedidelį chuliganizmą, 1 - už smulkų grobimą, 11 - už kelių eismo taisyklių pažeidimus (6 vairuotojai buvo neblaivūs), 9 - už asmeninio ir valstybinio turto vagystes.

Rugsėjo 14 d.

Pastebėta išlaužta viena spaudos kiosko Nepriklausomybės aikštėje durų spygna.

☞ ☞ ☞

Rajono centrinio pašto viršininkas pranešė, kad tarp rugsėjo 11 - 14 d. įsi-

brauta į pašto patalpas. Iš operatorės kabineto dingo kompiuterio terminalas, spausdintuvas, sieninis laikrodis. Nuostolis 2276 Lt.

☞ ☞ ☞

Iš žemės ūkio bendrovės "Kraigas" dirbtuvių Kavoliškyje dingo 22 m transporterio diržo. Nuostolis 1000 Lt.

☞ ☞ ☞

Gauta informacija, kad rugsėjo 13 d. Gediškių kaime sulaikytas kavoliškietis D.Š., vežęs 51 litrinį butelį su užrašais "American Corn Tradition".

☞ ☞ ☞

Iš vieno Rokiškio Laisvės gatvės buto neaiškiais aplinkybėmis dingo 760 Lt ir du vyriški laikrodžiai.

☞ ☞ ☞

Gediškių kaime iš A.P. garažo dingo

benzininis pjūklas "Elektron - Družba 4M", o iš kiemo - vyriškas dviratis.

☞ ☞ ☞

Iš Salų kaimo katilinės, išėmus lango stiklą, kažkas išsivežė cirkuliacinio vandens siurblio elektros variklį. Nuostolis 400 Lt.

Rugsėjo 15 d.

Rokiškio Panevėžio gatvės gyventojas G.G. apie 19 val. pastebėjo, kad pradurtos jo automobilio "Opel Kadett", stovėjusio kieme, dešinės pusės padangos.

Rugsėjo 16 d.

Rokiškyje, Pandėlio ir Radutės gatvių sankryžoje, susidūrė du lengvieji automobiliai. Avarijos metu sužeistas vieno automobilio keleivis. Jis paguldytas į ligoninę.

IŠ DIDELIO DEBESIO - MAŽAS LIETUS

Neseniai rajono savivaldybėje įvyko pasitarimas vaikų ir paauglių užimtumo, jų nusikaltimų prevencijos, kitais aktualiais klausimais. Jame dalyvavo vicemeras A.Slesariūnas, Seimo deputato P.Šalčiaus padėjėja A.Kaupienė, rajono gimnazijų ir vidurinių mokyklų direktoriai, policijos, prokuratūros pareigūnai, "Gelbėkit

vaikus", "Stabdyk nusikalstamumą", "Caritas", kitų organizacijų bei judėjimų vadovai. Į pasitarimą buvo pakviesti ir miesto vidurinių mokyklų moksleivių tarybų pirmininkai, prezidentai.

Rajono socialinės paramos ir darbo tarnybos vadovo pavaduotoja vaikų teisių apsaugai Anfisa Silivanova

iš susirinkusiųjų tikėjosi išgirsti konkrečių pasiūlymų dėl valstybinių institucijų ir visuomeninių organizacijų koordinacijos, nepilnamečių laiko viešose vietose apribojimo, akcijos "Ar žinai, kur tavo vaikas?" tikslingumo.

Savivaldybių policijos komisaras inspektorius Povilas Domža pateikė konkrečių skaičių apie nepilnamečių nusikalstamumą. Per 8 šių metų mėnesius rajone nepilnamečiai padarė 49 nusikaltimus, iš jų 12 kartu su suaugusiais. Komisarų teigimu, jaunimas nemoka linksmintis mokyklų diskotekose.

Tai įsitikinta per šių

metų rugsėjo pirmąją.

J.Tumo - Vaižganto vidurinės mokyklos direktoriaus E.Vilimo nuomone, rajone nėra koordinacinio centro, neatliekama jaunimo užimtumo, nusikalstamumo analizė.

- Dirbame su pasekmėmis, o tai jau pavėluota, - sakė A.Silivanova.

Dauguma pasitarimo dalyvių nepritarė minčiai, kad būtų apribotas vaikų būrimosi viešose vietose laikas.

Kūno kultūros ir sporto centro direktoriaus A. Kriukelio nuomone, mokyklose stinga visuomeninių organizacijų, sporto klubų, apsnūdę skautai, ateitininkai, maironiečiai.

J.Tūbelio gimnazijos tarybos pirmininkas T.Čelkis siūlė į viską labiau pažiūrėti ne suaugusiųjų, o jaunimo akimis. Nėra taip baisu ir mokyklose organizuojamose diskotekose, gal tik tarp moksleivių stinga lyderių. Jis skeptiškai pasisakė, kad policijos pareigūnai, visuomeninių organizacijų atstovai lankytųsi šeimose, klausintų, kur yra jų vaikai.

Kadangi pasitarimo metu nebuvo jokio reglamento, todėl vieni kalbėjo, kiek norėjo, o kitiems jau nebėlaiko laiko.

Nemažai dalyvių šį pasitarimą vertino kaip prisvilusį blyną, tačiau kad juos organizuoti verta, neneigė niekas.

Rimantas Jurgelionis
Autoriaus nuotrauka

Anfisa Silivanova pasitarime tikėjosi išgirsti daugiau konkrečių pasiūlymų.

Į ROKIŠKĮ ATKELIAVO "BIKUVA"

Pirmadienį Rokiškyje, Vytauto g. 46, duris atvėrė naujas baldų, buitinės technikos, garso ir vaizdo aparatūros prekybos centras "Bikuva". Tai naujas Utenoje įsikūrusios individualios įmonės "Bikuva" prekybos taškas.

Įmonės direktoriaus Gintaro Sadau-niko nuomone, pagrindinis faktorius, nulėmęs šio centro atsiradimą, buvo tai, kad Rokiškis yra vienas iš stambių regionų, kuriame pagal įmonėje surinktą statistiką daug potencialių pirkėjų. Šį faktą patvirtina įmonės trans-

porto skyriaus surinkta statistika apie tai, kiek Utenos "Bikuvos" parduotuvėse pirktų prekių buvo ir yra gabenama į Rokiškį. Atidarius šį prekybos centrą, iš Utenos į Rokiškį dažnai vyks įmonės mašinos, todėl Utenoje pirktos prekės į Rokiškį bus gabenamos nemokamai. Tokią paslaugą bus galima užsakyti ir Rokiškyje. Vadybos skyrius visada suteiks smulkia informaciją.

Daugiausia prekybos centre - buitinės technikos ir baldų. Tai garsių pasaulio gamintojų šaldytuvai, šaldikliai, elektrinės ir dujinės viryklės, mikrobangės krosnelės, dulkių siurbiai bei daugybė kitų prekių. Didelis virtuvės bal-

dų pasirinkimas. Pagal individualius užsakymus įmonės meistrai pagamins viską, ką galima pagaminti iš medžio plokštės. Produkcija kokybiška, tvirta ir patogi. Užsakymai bus priimami ir Rokiškyje.

Atsidarius šiam centrui, kartu buvo sukurtos apie dešimt naujų darbo vietų. Nemažai bedarbių turinčiam miestui tai labai svarbu.

Šiuo metu įrengta tik viena prekybos salė antrame aukšte. Pirmasis kol kas remontuojamas.

Ateities planai ir perspektyvos priklausys nuo to, ar prekybos centras bus populiarus ir pelningas.

Rasa Gaučienė

RITMINIO IR MODERNAUS ŠOKIO KONKURSAI "ŠOKIS '98"

Konkursas prasidės rugsėjo 30 d. 18.00 Rokiškio teatro rūmuose. Organizatorius ir režisierius - Mantas Svirskys ir, savaime aišku, Teatro rūmų kolektyvas.

Interviu

Užkalbinau MANTĄ SVIRSKĮ.

D.: Ar tai pirmas tokio pobūdžio konkursas?

M.: Iš dalies taip, nes jame dalyvaus ir kitų rajonų šokėjos.

D.: Kokie kolektyvai šoks?

M.: Konkurse dalyvaus aštuoni kolektyvai. Keturi iš mūsų rajono. Tai "STOP", "VIKTORIJA", "VIKTORIJA 2" ir Juodupės "NOX". Kiti keturi - iš svetur. Tai Mažeikių "NIUANŠAS", Visagino "AUŠRA", Ukmergės "TRIKO", Jonavos "MAGIJA".

D.: Ar tai aukšto lygio konkursas?

M.: Taip, be abejo, nes atvyks kolektyvai, žinomi ne tik Lietuvoje ir turintys ne vieną titulą. Komisija taip pat profesionali: Rokiškio choreografijos mokyklos direktorius Arūnas Skardžius, Panevėžio šokių klubo choreografas Georgijus Poleščiuokas, Rokiškio sportinių šokių kolektyvo vadovė Irina Bubnova, konkurso "Šokis '95" nugalėtoja Viktorija Ruželytė, "Kodak ekspres" atstovas ir, žinoma, žiūrovai. Tai nebus tik smagus renginys, kai kam - sunkus darbas. Nugalės stipriausi ir atkakliausi.

D.: Kokių principų vyks atranka?

M.: Bus trys turai. Pirmo turo metu iš aštuonių bus išrinkti šeši kolektyvai. Po to iš šešių - keturi. Trečio turo metu bus išaiškinti pirmos, antros ir trečios vietos nugalėtojai. Taip pat bus išrinktos originaliausios, stilingiausios ir artistišiausios šokėjos.

D.: Kodėl pusė kolektyvų iš Rokiškio? Gal norite užimti visas geriausias vietas?

M.: Norėt tai norėtusi, bet taip turbūt nebus. Paprasčiausiai, konkursas vyksta Rokiškyje ir visi nori dalyvauti, nes kažkur toliau važiuoti nėra sąlygų ir finansų. O šiaip tai jokio skirtumo, kokią užimsim vietą. Svarbu tobulėti, mokytis iš savo ir kitų klaidų.

D.: Tavo prognozės?

M.: Į šį klausimą atsakyti sunku, bet pats tituluočiausias kolektyvas yra Mažeikių "NIUANŠAS".

Kalbino Diana

Šiandien pristatome keturis kolektyvus, dalyvausiančius konkurse

ROKIŠKIO TEATRO RŪMŲ ŠOKIŲ GRUPĖ "VIKTORIJA"

Susikūrė 1995 m. rugsėjo 3 d. Vadovas Mantas Svirskys. Šokėjos: Viktorija Ruželytė ("Šokis '95" nugalėtoja), Andžela Bobrova ("Šokis '96" originaliausia šokėja), Asta Kurklietytė ("Šokis '96" artistišiausia šokėja), Alina Mikšėnaitė, Irina Jagorova, Dovilė Servaitė (baigusios Rokiškio choreografijos mokyklą) ir dvi naujos šokėjos - Giedrė Urbonaitė ir Lina Pranskūnaitė.

Kolektyvas dalyvavo ir užėmė antrą vietą konkurse "Šokis '97". Taip pat dalyvavo įvairiuose Ukmergės, Anykščių, Molėtų, Kupiškio, Rokiškio rajonuose organizuotose šventėse. Vienintelis kolektyvas Rokiškyje, turintis stilistę Dianą Čiurlienę.

ROKIŠKIO TEATRO RŪMŲ ŠOKIŲ GRUPĖ "VIKTORIJA 2"

Susikūrė 1997 m. rugsėjo 3 d. Tai šokių grupės "VIKTORIJA" pamaina. Vadovas Mantas Svirskys. Šokėjos: Edita Igaunytė, Vita Adamonytė, Agnė Bulovaitė, Renata Tavoraitė, Kristina Tetereva. Kolektyvas dalyvavo Ukmergėje, Rokiškyje, Obeliuose organizuotuose renginiuose.

Nukelta į 12 psl.

Bus paskatinti ne visi taupieji

Rajono valdyba pritarė švietimo įstaigų darbo užmokesčio sutaupyti lėšas - 25 tūkst. litų - perkelti pagrindinėms priemonėms įsigyti.

Pasak švietimo tarnybos vadovo Rimanto Šinkūno, kai pakvimpa pinigais, tuoj pat kyla didžiulis susidomėjimas: kaip bus panaudotos tos lėšos? R.Šinkūnas sakė, jog pinigai bus padalinti toms mokykloms, kurios sėkmingiausiai tvarkėsi, taupiai naudojo biudžeto lėšas. Kai kurios mokyklos sutaupė po 10 - 15 tūkstančių litų. Tačiau, anot vadovo, dabar nesant galimybių persikelti didesnę sumą, 25 tūkstančiai bus paskirstyti Panemunėlio, Kriaunų vidurinėms, Panemunio, Kazliškio ir galbūt Kavoliškio pagrindinėms mokykloms.

Pagrindinėms priemonėms įsigyti biudžete nenumatyta nė cento, tuo tarpu sensta valgyklų įranga, mokymo įstaigoms reikia kompiuterių, spausdintuvų, rašomųjų mašinėlių. Artėjant dešimtmečiam mokymui, būtina įrengti fizikos, chemijos kabinetus. Lėšos bus skirstomos diferencijuotai, atsižvelgiant, kiek kuri mokykla sutaupė.

Suprantama, kad daug kas gali paklausti, kaip mokykloms pinigus pavyksta sutaupyti. R.Šinkūnas paaiškino, jog taip pasiseka padaryti, kai lieka laisvi etatai, sugretinamos specialybės. Pavyzdžiui, žiemą sargų funkcijas atlieka kūrikai. Jie juk per naktį būna mokykloje, tad kodėl negali ne tik kūrėti katilinę, bet ir pasidairyti aplink pastatą. Ne visiškai panaudojamos papildomo ugdymo valandos. Pradinukams numatytos trys papildomo ugdymo valandos, ketvirtų - devintų klasių mokiniams - keturios, dešimtų - dvylikų - septynios. Valandos nepanaudojamos todėl, kad nesusidaro reikiamos mokinių grupės. Sakym, kaime būtina 6 - 7 vaikų grupė, mieste - dvylikos. Kai mokiniai į papildomus užsiėmimus neateina, tai, aišku, su jais nedirba mokytojai. Šie, beje, į tokius užsiėmimus nelabai ir veržiasi, nes po pamokų turi savų darbų bei problemų. Taigi lėšos lieka ir jas vertingiausia iš mokesčio fondo perkelti pagrindinėms priemonėms įsigyti. Mokyklų direktoriai, anot R.Šinkūno, turėtų suprasti, kad lėšos neprapuls kažkur, bet bus pa-

naudotos mokyklos labui.

Į klausimą, ar neišsižeis tie, kurie taupė, bet negavo nė cento, R.Šinkūnas atsakė, jog verčiau kelioms mokykloms duoti po ženklėnę sumą, negu paskirti po kokius penkis šimtus. "Jei remontuojam stogą, tai remontuokim jį kapitališkai, o ne ant kiaurymės uždėkim mažą lopinėlių. Gyventi ta diena neverta", - įsitikinęs R.Šinkūnas.

Kodėl iš darbo užmokesčio sutaupytų lėšų pagrindinėms priemonėms įsigyti perkelta tik 25 tūkstančiai, nors sutaupyta daug daugiau? Švietimo tarnybos vadovas paaiškino, kad, išmokėjus atostogų pinigų, sutaupytos lėšos lyg ir dingo. Be to, nuo rugsėjo 1 d. mokytojams padidinus atlyginimus, jiems pinigai iš biudžeto lėšų bus mokami lyg ir avansu, o Vyriausybė visa tai kompensuos, matyt, ne anksčiau, kaip po dviejų mėnesių. Trečia priežastis - krizė Rusijoje. Tikėtina, kad bus surinkta mažiau mokesčių, tad metų pabaiga gali būti sudėtinga. Anot R.Šinkūno, šis lėšų perkėlimas šiemet gali būti pirmas ir paskutinis. Mokyklų vadovai tuomet vėl sunerims: taupėm, taupėm, o špygą gavom...

Beje, pernai nepanaudota 700 tūkst. litų užmokesčio fondo lėšų. Bet šie pinigai tebuvo popieriniai. Jie buvo numatyti, tačiau švietimiečiai jų negavo. Panaši situacija gali pasikartoti ir šiemet.

Vygandas Pranskūnas

Rapsai plaukia į Obelius

Tokios mašinų eilės gali pamatyti nebent Lazdijų ar Saločių pasienyje. Laukiančiųjų tikslą paaiškino kelio ženklas: AB "Obelių aliejus - 0,5 km". Eilės atsiradimo priežastis paaiškėjo, kai pakalbėjau su automobilių bei traktorių vairuotojais. Ypač patiko jų "prisistatymas": Panevėžys, Zarasai, Pasvalys, Biržai, Raseiniai. Iškalbingiausias buvo raseiniškis Antanas: "Atvežėme rap-

sus į Obelius ne todėl, kad čia po 950 litų (įskaitant subsidijas) už toną moka, o todėl, kad tai vienintelis punktas, kur galime parduoti užaugintus rapsus. Galėtume Kupiškėje ar kitur šį reikalą sutvarkyti, bet ten tik su savo rajono ūkininkais tekalba. Lyg mes ne Lietuvos gyventojai būtume. Nepykstame. Taip ir ateityje bus, jeigu tautos išrinktieji neišmoks deramai planuoti, kiek

ir kó sėti, kur ir po kiek bus superkamas išaugintas derlius. Buvome paėmę paskolas grūdais, tad dabar reikia rapsus parduoti. Skola - ne rona... Ant obeliečių dėl eilės nepykstame. Jie dirba tvarkingai. Galiausiai, kas žinojo, kad toks antplūdis bus? Bet štai bėda. Eilėje stovime 3 - 4 paras. Orai, ačiū Dievui, palankūs, bet vis dėlto per tą laiką apačioje esantys rapsai šunta. Laboratorijoje tokį "į griovį" nurašo. Vienam žmogui iš vienuolikos tonų daugiau nei pusę išbrokavo. Koks nuostolis! Nepamirškite kelionės išlaidų ir tai, kad namuose šeimos liko. Ten mūsų rankos prie darbo reikalingos. Jeigu rytoj pro šalį važiuosi, pamok ranka. Gal pasištūmėsime vieną kitą metrą".

Važiavau kitą rytą pro šalį. Eilutė sumažėjo, bet į pasveikinimą atsakė: "Zarasai, Biržai, Raseiniai..."

Saulius Stanišauskas
Autoriaus nuotrauka

Kiek sakmių ir legendų sukurta apie tas paslaptingasias raistus bei šabakštynų gyventojas. Koks miškas ar raistas be žalčio ar gyvatėlės? Šiaurės Rytų Lietuvoje, beje, žaltytys labai retai aptinkamas. Ne kiekvienas jį ir atskirtų nuo dažnokai sutinkamos angies. Dar ir bekojus roplius, kaitintu variu spindinčius gluodenus daugelis tebelaiiko geležinėmis gyvatėmis, priskirdami jiems begalę nuodėmių ir vengdami, lyg pačių pavojingiausių indiškųjų kobra.

Dar daug tamsaus ir pikto bujoja tarp mūsų. Ta blogybė itin pažyra iš jaunų žmonių. Poilsiaudami, grybaudami ar uogaudami jie negailestingai naikina niekuo nenusikaltusius roplius. Kaip tik todėl išsaugoti gyvatbalas ar gyvatraisčius, steigti gyvačių draustinius jau pats laikas. Bet... Tai tik svajotojų, žaliųjų romantikų, savotiškų keistuolių norai. "Rimtiesiems" gamtosaugininkams, mūsų valdžios vyrams tokie "niekai" nerūpi. Jiems laiko neužtenka net kabineinėms peštynėms, stalų, kėdžių, bylų perstumdymui. O čia - kažkokie draustiniai...

Mėgstu vasarą pabraidyti po Rokiškio rajono Sacharos raisto gailių atvašynus, parankioti juodagalvių lepšiučių ir sutikti, pakalbinti, aplankyti raisto šeimininkes. Beje, vieną jau trečią vasarą sutinku vis toje pat vietoje besišildančią. Buvo maža gyvačiukė, dabar jau į geroką "pantinę" išaugusi.

Daug užkeikimų, atkalbėjimų bei burtų žinojo mūsų senoliai. Vienas mano bičiulis, dėdė Bronislovas, prieš penketą dešimtmečių įdiegė man meilę

gamtai, supažindino su miškų šeiminingėmis, padėjo suprasti jų gyvenimo paslaptis. Jis ir nuo gyvačių įkandimo atkalbėdavo - tą paslaptį atskleidė man, nes įpėdinių neturėjo. Nors... aš tuo nepasinaudojau. Tiesa, man pačiam buvo žvitri juodukė įkandusi į dešinės rankos didįjį pirštą. Nepakenkė, nes neišsigandau. Beveik net nesutino, nors esu silp-

lais skaudamą vietą ir sukamaisiais judesiais (iš kairės į dešinę) lengvai masažuojama. Kartojant atkalbėjimą, reikia žiūrėti tiesiog į nukentėjusio akis, kalbant vienodu, monotonišku balsu. Bent jau taip mane mokė tų senovinių buitinių apeigų. Galite manęs paklausti, ar aš tuo tikiu? Nors ir nesu tamsaus užkampio atsiskyrėlis, bet beveik viskuo,

kuo naudojosi senoliai panašiais atvejais, tikiu. Tikiu jų išvalgumu, gebėjimu įsijungti į juos supusią

Zen, kur gyvatės žemuoges nokina...

nokos širdies ir per šešetą dešimčių metų persiritęs. Geriausias vaistas marguolei įkandus yra tabako ir rauginto pieno košelė. Ji ir skausmą sumažina, ir nuodus sunaikina...

Pasakodavo Bronislovas, kad kiekviename raiste, kiekvienoje gyvatbaloje ar miške yra senasis gyvačių karalius. Jis neturįs karūnos, bet išsiskiria savo dydžiu ir esąs juodut juodutėlis, lyg ežere mirkusi ažuolo šaka. Pasirodąs tik prieš audrą, žaibams šviečiant ir perkūnui trankantis, gyvačių palydos apsuptas. Kas jį pamatąs ir duonelės kriaukšlelę jam duodąs, tą laimė neapleidžianti, neprieklių niekad nebūna. Jei kas nors vieną jo palydovą užgauna, laimė nusigręžianti, bėdos ir vargai visą gyvenimą persekioja...

"Žeme žemele, raiste tamsusis, kam leidai savo tvariniui nusikalst ir bloga padaryt? Žeme žemele, žemyna šventoji, tamsiojo raisto juodasis karaliau, padaryk taip, kad greit (paminimas nukentėjusiojo vardas) pasveiktų". Tas užkeikimas kartojamas tris - devynis kartus, lengvai liečiant dešinės rankos pirštų ga-

aplinką ir gebėjimu atskirti gėrį nuo blogio...

Žinau dar tokių gamtos vaikų, kurie eidami rinkti miško gėrybių, būtinai sukalba maldele, nusilenkia, atsiprašo už ramybės drumstimą. Toks esu ir aš... Tik nepagalvokit, kad kalbu "Tėve mūsų" ar "Sveika, Marija", nes to kryžiuočių atneštojo tikėjimo nepažįstu... Aš meldžiuosi, tiksliau, prašau atleisti už trukdymą, prašau sėkmės sau mūsų Žemele Žemynėlę, miškų deivę Medeinę ir Didžiąją gyvatėlę, visų gyvačių motiną, prižadėdamas neskriausti jos gentainių ir to paties prašydamas sau.

Buvo tikima, jog gyvatės žemuoges nokinančios ir pačios jų ragaujančios. Todėl ir degtinė, gyvatėlės užpiltinė žemuogėmis kvepėjusi, nuo visų ligų gynusi. Teko ir man tokios užpiltinės ragauti, nors taip nukankintos gyvatės buvo labai gaila. Paragavau nenorėdamas įžeisti senelio eigulio. Neprisimenu, ar tikrai kvepėjo žemuogėmis. Tačiau žinau: kur daug žemuogių, didesnė tikimybė sutikti ir rainąją gyvatėlę...

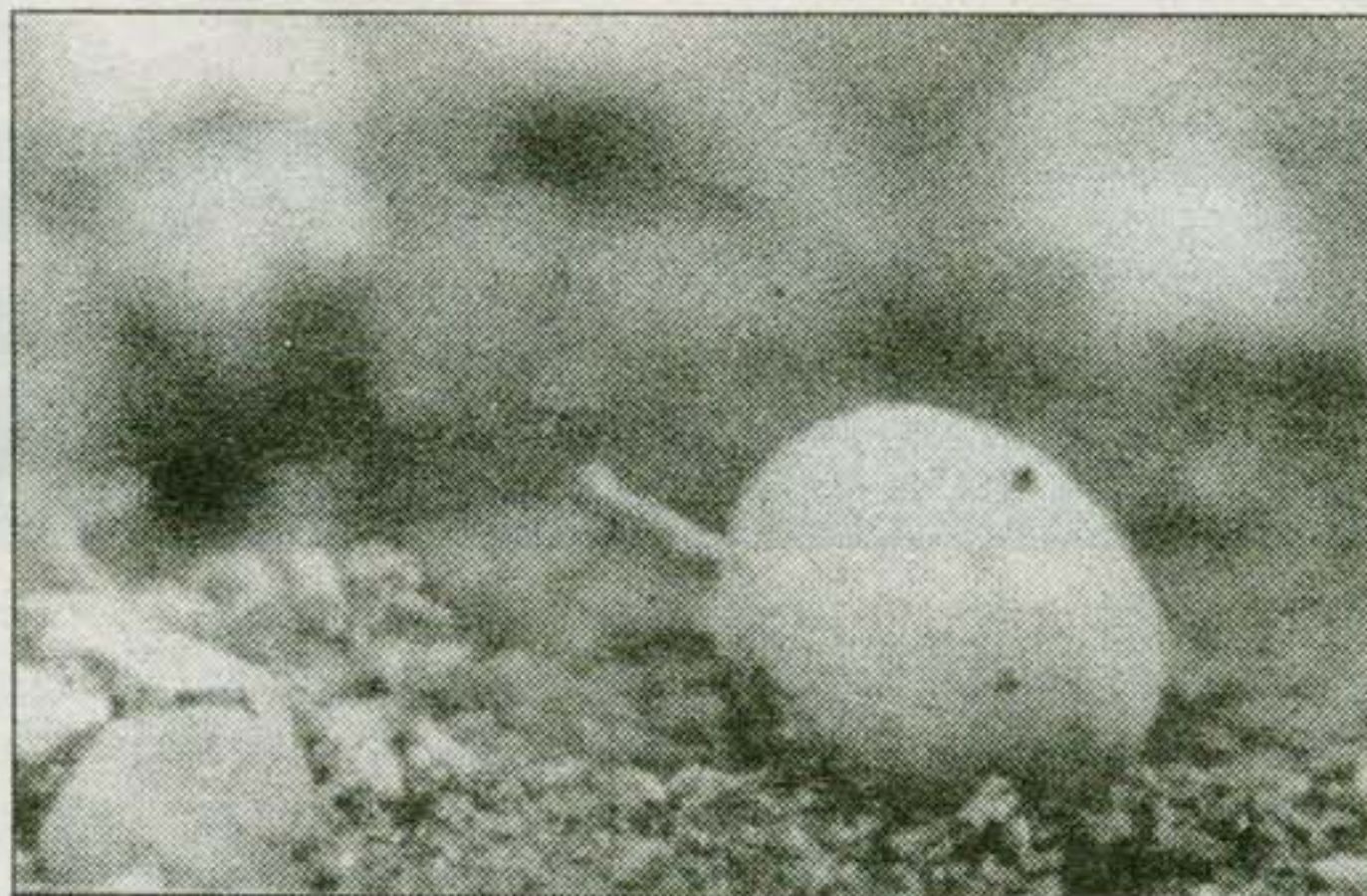
AUKSINIS RUDUO

Rausta miškai. Lyg ryto žara virpa oranžinės drebulaitės, įsiliepsnoja gelsvi beržų giraičių gaisrai. Tarp spygliuočių lyg ugninės burės suplazda klevų kepurės. Po kojomis čėža bedžiūstantys lapai. Tylios ir ramios rugsėjo antrosios pusės dienos. Auksinis ruduo...

O miškuose dar daug gamtos dovanėlių. Tebegeltonuoja voveruškos. Kyšo baravykų, raudonikių, ūmėdžių, lepšių galvutės. Raistuose bruknių kaip prisėta. Subrendo ir spanguolėlės. Pajudinsi lazdyną ir pabirs riešutėliai, nors šiais metais jų derlius menkokas. O gilės jau nebesilaiko ant šakučių...

Kovai, varnėnai, kregždės, gervės, ža-

sys, strazdai susitelkia į būrius. Gausybė jų sukasi virš laukų ir raistų. Iš pradžių tai tik manevrai, mokomieji skrydžiai. Netrukus sparnuotiems keliautojams pati gamta duos startą per jūras ir vandenynus į šiltus, bet svetimus kraštus. Ne visam laikui, tik iki pavasario. O iš šiaurės ir rytų pas mus jau skrenda žiemoti dagiliai, sniegenos, svirbeliai ir čimčiakai.

Auksinis ruduo...

Puslapį parengė Pranas Paršonis
Vygando Pranskūno nuotrauka

RAŠYTOJĄ JUOZĄ BALČIŪNĄ - ŠVAISTĄ PRISIMENANT

Prieš 20 metų - 1978 m. rugsėjo 21 dieną Los Andžele (JAV, Kalifornijos valstija) mirė kraštiečių Nepriklausomos Lietuvos kariuomenės pulkininkas leitenantas, rašytojas Juozas Balčiūnas - Švaistas.

Juozas Švaistas (tokia Juozo literatūrinė slapyvardė) gimė 1891 m. kovo 30 (18) dieną Rokiškyje. 1909 - 1913 m. mokėsi Panevėžio mokytojų seminarijoje. Kelerius metus mokytojavo Stačiūnuose. 1915 m. rudenį paliko Lietuvą, tikriau sakant, pabėgo nuo vokiečių. Pabėgo kaip rusų valdininkas - mokytojas.

1915 m. įstojo į Mokytojų institutą Stavropolyje. 1917 m. baigė Karo mokyklą Maskvoje ir atsidūrė Galicijos fronte. Skersai išilgai išmaišė Rusijos platybes.

1918 m. grįžo Lietuvon. Beveik porą metų praleido gimtinėje. Dirbo Skemų dvaro administratorium, suorganizavo Obelių srities komitetą ir valsčiaus policiją. 1919 m. Rokiškyje organizavo policijos darbą. Joje tarnavo apie 4 mėnesius. Buvo Rokiškio policijos vadas. Apie tai rašė savo prisiminimų knygoje "Dangus debesyse", išleistoje 1967 m. Londone. J.Švaistas dalyvavo pačiame audringų įvykių sukuryje, kai Šiaurės Rytų Aukštaitijoje, jo gimtajame Rokiškyje ir plačiose apylinkėse keitėsi valdžios, vyko kovos. Tie jo atsiminimai - tai įvykių vaizdas, kuriuo per vienos apskrities gyvenimą atskleidžiami būdingi viso krašto likimai.

Pateiksiu keletą ištraukų iš šios knygos apie to meto Rokiškį. Tokį nupiešė dvaro vaizdą: "Rūmai nauji, didžiuliai, kaip pridėra stambiam dvarų valdovui. Rūmų fasadas projektuotas stačiai į didžiąsias bažnyčios duris. Gražiai mato ma ji nuo paaukštinto, pasagos pavidalu išlenkto ir baliustrada aprėminto vestibulio. Nuo geležinių dvaro parko vartų, pro tuopų alėją, pro tvenkinį abipus tos alėjos ir miesto aikštę tiesus kelias į bažnyčią".

Apie bolševikų veiklą mūsų mieste taip atsiliepė: "Dažnai apsilankydavau Rokiškyje. Vietos bolševikėliai pamitinuodavo, patriukšmaudavo. Didelio pasisekimo neturėjo. Viena, jų buvo ne daug, antra, kažkokie nežymūs, nusu-

sę, tartum gyvaplaukiai plikio pakaušyje. Nemokėjo ar nesugebėjo nei organizuoti, nei tvirtai suimti į savo rankas visų reikalų. Laikė save tartum valdan-

J. Balčiūnas 1925 metais.

čiais, tuo tarpu valdė visai kiti". Nekaip atsiliepė ir apie savo darbą policijoje: "Rokiškio apskritis nemaža - 11 valsčių ir miestelių... Aš buvau lyg koks diktatorius ar neaprežtas valdytojas. Pats gaudžiau, pats teisiau, pats ir į kalėjimą sodinau. Kalėjimas irgi man tepriklausė. Atvirai galiu pasakyti, kad toji valdovo karūna nei didelio džiaugsmo, nei garbės nedarė man".

Pasitraukęs iš policijos, 1919 m. rugsėjo pabaigoje nuvyko į Kauną. Spalio 1 d. jau įrašytas į Lietuvos kariuomenę. Joje tarnavo nuo pat Nepriklausomybės įtvirtinimo iki jos praradimo 1939m.

1924 - 1928 m. studijavo Vytauto Didžiojo universiteto humanitarinių mokslų fakultete. 1928 - 1935 m. buvo žurnalo "Karys" redaktorius, 1942 - 1943 m. lietuvių archyvo redaktorius, 1942 - 1944 m. švietimo referantas Kau-

no savivaldybėje.

J.Švaistui pavyko išvengti tragiško daugelio Lietuvos karių likimo. 1944 m. jis pasitraukė į Vakarus, nuo 1949 m. gyveno JAV. Dirbo laikraščio "Naujienos" redakcijoje. Gyvendamas svetur, saulėtoje Kalifornijoje, Santa Monikos mieste, nepamiršo Tėvynės. J.Švaisto straipsniai emigracijos spaudoje kėlė įtūžį socialistinio gyvenimo būdo puoselėtojams. Glaudžius ryšius jis palaikė su vietos lietuviais. Buvo mylimas ir gerbiamas.

Šalia savo karinės tarnybos dar Lietuvoje J.Balčiūnas - Švaistas daug kūrė ir rašė, išleido nemažai apysakų, novelių, romanų. Beletristiką pradėjo rašyti 1912 m. Apysakas ir vaizdelius spausdino "Paraduose ir žygiuose", "Vaire", "Lietuvos aide", "Naujojoje Romuvoje" ir kt. 1927 m. debiutavo knyga "Šilkinė suknelė", kuri sulaukė literatūrinės visuomenės ir... kariuomenės vadovybės dėmesio. Literatūros kritika taip pat sutiko knygą susidomėjusi.

J.Švaistas yra išleidęs apsakymų rinkinius "Naujan gyveniman" (1928 m.), "Meilės vardu" (1937 m.), "Siela lagamine" (1948 m.), "Eldorado" (1953

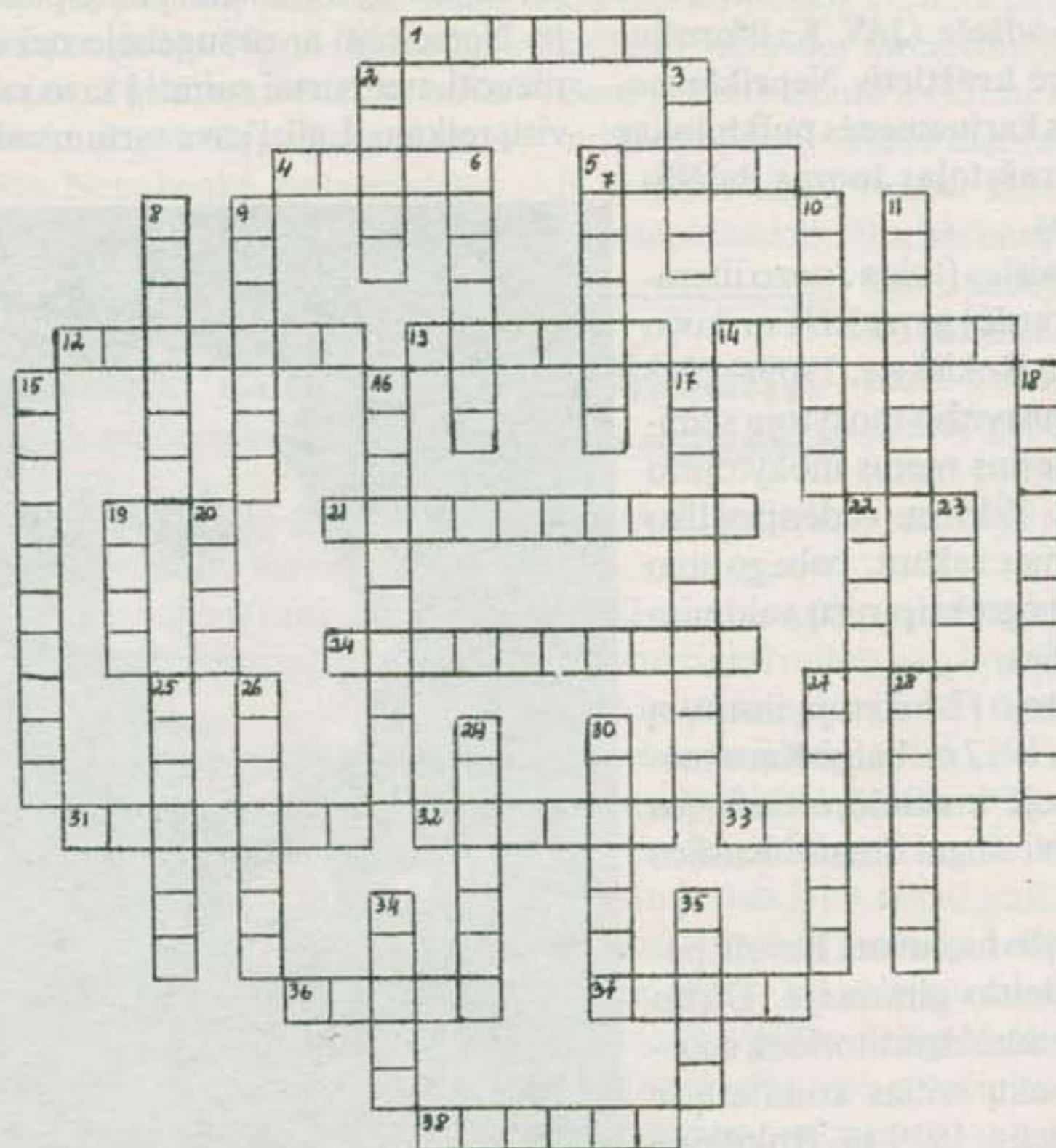
m.), "Trys žodžiai" (1958 m.), "Karnavalo aikštėje" (1973 m.), apysakas "Kerpių berniūkštis" (1927 m.), "Petras Širvokas" (1952 m.), romanus "Paskutinį kartą tave klausiu" (1948), "Knygnešių pėdsakais" (1959 m.), "Jo sužadėtinė" (1959 m.), "Žiobriai plaukia" (1962 m.). Be to, išvertė į lietuvių kalbą F.Dostojevskio romaną "Nusikaltimas ir bausmė". Dalis J.Švaisto kūrinių, kaip antai "Jo sužadėtinė", "Dangus debesyse", buvo premijuoti.

Svetur jis išleido daugiau knygų negu Lietuvoje. Buvo vienas aktyvesnių išėivijos rašytojų. Deja, jo knygos, nors ir premijuojamos, neįsiterpė į pirmąsias literatūros gretas.

Daugelį minėtų knygų galima rasti Rokiškio viešojoje bibliotekoje.

Parengė Salvinija Kalpokaitė

KRYŽIAŽODIS

Bronius Kondratas

Bus tos laimės...

Įsiklausė - širdį gėlė
Tolima daina -
O žydėjo kačpėdėlė
Ūkana raina.

Ką graudino ten, ką virkdė
Kas koku žodžiu -
Ašarėlei vis per širdį
Krist ir nenudžiūt.

Kas ten laimės tiek žadėjo,
Siūlė vežimus?
Ką ji aplenkė, praėjo,
Pro kieno namus?

Tik į langą pažiūrėjo,
Žvelgė į akis,
Tik žvaigždynai sužerėjo,
Nakčiai atnešti.

O ta laimė? Bus tos laimės,
Jei žvaigždė žadės.
Kačpėdėlės prie šilainės
Taip arti širdies.

Kryžiažodžio, spausdinto 49 - me numeryje, atsakymai

Vertikaliai:

1. Barokas 2. Varis 3. Elyza 4. Mi-
ražas 7. Platina 8. Klanas 10. Palata 11.
Konditerija 12. Akademizmas 15. Krai-
tis 16. Paradai 22. Altana 23. Gausmas
24. Adonis 28. Alkanas 29. Garažas 32.
Ratas 33. Mačas.

Horizontaliai:

5. Alavas 6. Elnias 9. Socializmas 13.
Baronas 14. Vaikulė 17. Banda 18.
Gruntas 19. Adata 20. Ateitis 21. Pa-
laima 25. Flora 26. Milanai 27. Izidė
30. Saujelė 31. Pamaina 34. Katama-
ranas 35. Alanas 36. Kanada.

Vertikaliai:

2. Vidutinio dydžio žvaigždė, sistemos
energijos ir šviesos šaltinis.
3. Skonių panašus į svogūną priesko-
ninis augalas.
6. Avies palikuonis.
7. Cirko artistas, atliekantis komiškus
vaidmenis.
8. J. Apyžiaus romanas.
9. Keturta pagal dydį pasaulio jūra.
10. Tomazas ir...
11. Asmuo, veikiantis kieno nors pa-
vedimu.
15. Seniausia ankstyvosios giminės
santvarkos religijos forma.
16. Lentelė, rodanti dangaus šviesulių
išsidėstymą žmogaus gimimo metu.
17. Lietuvių aktorė.
18. Ryškiai žalios spalvos mineralas.
19. Norvegų verslinė valtis be denio,
lengvos konstrukcijos laivelis.
20. Katalikų kunigų liturginiai balti rū-
bai.
22. Vienuolio gyvenamasis kambarys.
23. Senovės graikų santuokos ir san-
tuokinės ištikimybės deivė.
25. Miestelis Pakruojo rajone.
26. Ankštinių raudonųjų pipirų vaisiai.
27. Anykščių rajono laikraštis.
28. Tarpeklis arba...
29. Linksmas laisvalaikio praleidimo
būdas.
30. Įsakymas, liepimas.

34. Didelis indas, rezervuaras skysčiui.
35. Šokėja ir dainininkė profesionalė
Japonijos arbatinėse.

Horizontaliai:

1. Zaurinių šeimos visžalis medis, au-
gantį Viduržemio jūros šalyse.
4. Karnavalinis galvos apdangalas.
5. "... ir taika"
12. Veido mimikos sumažėjimas arba
visiškas nebuvimas.
13. Upė, tekanti pro Kretingos miestą.
14. Sesers vyras.
21. Visuma žmonių, kuriuos jungia vie-
nodi tikslai.
24. Senovinis šauliams arba pabūklams
skirtų nedidelių apkasų pavadinimas.
31. Katalikų klebono padėjėjas.
32. Panamos sostinė.
33. Stiprus aitrus svaigusis gėrimas iš
spirito, cukraus sirupo ir vaisinių arba au-
galinių esencijų mišinio.
36. Veido viršutinė dalis.
37. Skelbimas apie spektaklį, koncer-
tą ir kt., iškabinamas gerai matomoje vie-
toje.
38. Trijų dalių takto sukamojo judėji-
mo šokis.

PASTABA: Raidę CH rašyti į du lan-
gelius.

Sudarė Nida Pranskūnaitė

RITMINIO IR MODERNAUS ŠOKIO KONKURSAI "ŠOKIS '98"

Atkelta iš 4 psl.

ROKIŠKIO ŠOKIŲ GRUPĖ "STOP"

Susikūrė 1997 m. gruodžio mėnesį. Vadovė Marija Korenkaitė. Šokėjos: Živilė Čižauskaitė, Inga Makuškaitė, Marija Korenkaitė, Justė Veščiūnaitė, Agnė Javarauskaitė, Egita Afanasjeva. Tai bus pirmas toks pasirodymas. Tikisi, kad pasiseks. Devizas: "Dalyvaut, o ne laimėt!"

JUODUPĖS GIMNAZIJOS ŠOKIŲ GRUPĖ "NOX"

Susikūrė 1996 m. kovo mėnesį. Vadovė Drąsutė Jarušauskienė. (Apie save: "Jei nebūtų drąsesnių, būčiau drąšiausia"). Geriausias Juodupės kolektyvas. Šokėjos: Gintarė Barzdonytė, Elinga Valinskaitė, Inga Ramanauskaitė, Jurga Volkutė, Jūratė Skruodytė.

Dalyvavo Rokiškio rajono renginiuose. Devizas: "Šokt, šokt, ir dar kartą šokt!"

VĒLIAU SUPAŽINDINSIME SU KITAIS
"ŠOKIS '98" DALYVIAIS.

KONKURSAI SKAITYTOJAMS

Pirmasis, atsakęs į klausimą, kiek konkurse ŠOKIS '98 iš viso dalyvaus šokėjų, gaus kvietimą dviems asmenims. Skambinti tel. (8-287) 24388 iki rugsėjo 25 d.

ŠOKIŲ KONKURSAŲ REMIA RAJONO
LAIKRAŠTIS
"ROKIŠKIO PRAGIEDRULIAI"

Rokiškio
PRAGIEDRULIAI

Mūsų adresas:
Nepriklausomybės a. 22
4820 Rokiškis
Tel./Faks. 5 13 54
e-mail:
pragiedruliai@post.omnitel.net

Leidėjas UAB "Rokiškio
pragiedruliai"
Indeksas 424.
2 spaudos lankai.
Laikraštis leidžiamas
antradieniais ir
penktadieniais
Tiražas 5980 egz.

Redaktorius
Vygas Pranskūnas
Tel. 51532
Korektorė
Rasa Čižauskienė
Leidybos centras:
Jolita Kaškevičienė,
Robertas Uldukis

Autoriai atsako už pa-
teiktus faktus ir kitą infor-
maciją.

Redakcija už reklamos ir
skelbimų turinį neatsako.

Skelbimai ir prenu-
merata redakcijoje pri-
imami darbo dienomis.

*Kas gražu, atsilieps, kas
teisinga, nemirs, nors vandenim,
kalnais apklotum.*

Vaižgantas

PRAGIEDRULIAI

Nepriklausomas rokiškėnų laikraštis

1998 m. rugsėjo 18 d. penktadienis. Nr. 52. Kaina 0,60 Lt.

MOTOKROSAS ULJANAVOJE

Rugsėjo 26 d. Rokiškyje, Uljanavos trasoje, vyks motokroso varžybos. Jos prasidės 11 val. Bilietai jau parduodami sporto klube "Viesulas" darbo dienomis nuo 9 iki 17 val. Juos verta įsigyti iš anksto, nes pigesni.

Apie tai, kas dalyvaus varžybose, informuosime kitą savaitę.

SEZONO ATIDARYMAS

Sekmadienį 18 val. Savivaldybės teatro rūmų kolektyvų kūrybinio sezono atidarymas. Koncertuos etnografinis ansamblis "Saulala", kaimo kapela "Rokiškio muzikantai", folkloro ansamblis "Gastauta", mišrus choras, vaikų folkloro ansamblis "Čirulis", sportinių šokių, kiti kolektyvai.

PERGALĖ PRIEŠ BALTARUSIUS

"Rokiškio sūrio" krepšininkai, besiruošiantys šį mėnesį prasidedančiam Lietuvos čempionatui, draugiškas rungtynes žaidė su Vitebsko "Lokomotyvo" komanda, Baltarusijos aukščiausios lygos čempionate užimančia antrąją vietą. Nors svečių gretose buvo 223, 212 cm ūgio krepšininkų, tačiau mūsų žaidė pagirtinai ir iškovojė pergalę rezultatu 88:61.

ROMAS KIŠŪNAS - PIRMAS

Latvijos Saldus mieste vyko šios šalies motokroso pirmenybių 5-ojo etapo varžybos. Rokiškio sporto klubo "Viesulas" atstovas Romas Kišūnas kartu su latviu Uldžiu Vavere, startavę 750 kub. cm motociklu su priekaba, finišą perkirto pirmi.

TARĖSI ŽEMĖS ŪKIO TARNYBŲ VADOVAI

Vakar rajono savivaldybėje įvyko pasitarimas tema "Žemės ūkio produkcijos gamyba ir jos realizavimo problemos nepalankiomis gamtos sąlygomis". Jame dalyvavo Panevėžio apskrities administracijos žemės ūkio tarnybos vadovai, Kupiškio, Biržų, Pasvalio, Panevėžio rajonų žemės ūkio skyrių vedėjai, kiti specialistai.

Pasitarimo dalyviai lankėsi AB "Obelių aliejus", pas rajono ūkininkus.

Išsamiau apie tai - kitame "Pragiedrulių" numeryje.